

Kopasz Márta

Mennyiségben és minőségben egyaránt gazdag életmű áll mögötte. Igaz, nyolc évtizedet átélt lénye mindezt természetessé teheti, bár a tekintélyes mennyiségű oeuvre nem feltétlenül párosul átlagon felüli kvalitással. Szeged szülőtte, s még zsigereiben is a Tisza-parti város elkötelezett művésze. A meghatározó helyi gyökeret európeai gondolkodása és formakultúrája terebélyesíti dús lombzatú fáva. Szűkebb pátriáján túl az egész ország, sőt a külhoni szakterület is figyeli, számon tartja munkásságát. Csak – miként megannyi kollégáját – a Művészeti Lexikon nem méltatja bejegyzésre, hiába keressük nevét a meglehetősen hiányos, önkényes szubjektivitással válogató kiadvány megfelelő regiszterében. Szerencsére nem minden szakmai fórum negligál ilyen etikátlannul. A Művészeti Alap és a Képzőművészek Szövetsége objektív tárgyilagossággal fogadta tagjai közé. Megbecsülésének további bizonyítékai: *Buday György* emigrálása után grafikai lektori állás a szegedi tudományegyetemen, tanári működés az ugyancsak helyi pedagógiai főiskolán, tanszékvezető tanári munka a művészeti gimnáziumban. Külön értéket jelent számára a „Pro Universitate” plakett, mellyel a szegedi József Attila Tudományegyetem tüntette ki 75. születésnapja alkalmából. Az is méltánylandó tény, hogy az MTA Művészettörténeti Intézete bekérte részletes művészéletrajzát.

Kopasz Márta 1930 és 1936 között végezte stúdiumait az Iparművészeti Főiskola grafikai szakán, *Helbing Ferenc* osztályában. Kiváló mestere biztosíték volt a festészeti és grafikai eljárások alapos elsajátításához. Itt kapott lehetőséget, hogy kifejlessze magából mindazt, ami csak rá jellemző, nevezetesen: festői és grafikusai habitusának különállását, s mindkettő önállóságának megőrzését.

Piktúráját a légies könnyedség, a szinte tes-

tetlen lebegés, a koloritgazdag, ugyanakkor visszafogott spektrum jellemzi. A képek hatása költőien lírai, akárcsak témái – főleg a táj- és alakos kompozíciók –, és a szűzséből kisugárzó tartalom a transzcendens valóságélmény vízió-szerűségében lebeg. Grafikáinak komponálásmódja egészen más. Itt minden motívum külön megjelenített foltképzéssel ölt formát, az elrendezés mégis egységes, szervesen összetartozó. Ezeket a sajátosan önálló ábrákat nem köti össze semmi, vagyis nincs térkitöltő háttér. E stilizált grafikai lapok ugyan nem térnek el a látványrealizmus, az optikai valóságkép normáitól, látszólagos össze nem tartozásuk logikus képzettársításra serkent, de olykor kifejezetten szürrealisztikus hatásúak, a tudat alattit bolygatják, álmok, látomások irányába hatnak.

Úgy tűnik, alkotói vénájának igazi terrénuma a grafika. Alkalmazott válfajait – plakát, reklám stb. – éppúgy kedveli, mint a sokszorosító eljárásokat, főleg a fa- és linóleummetszetet. Mostanság már csak az utóbbit műveli, részint szemromlása, részint az anyag könnyebb megmunkálhatósága, a nagyobb, dekoratív felületek lehetőségének kihasználása miatt. Linómetszetei főleg ex librisek vagy olyan témájú művek, melyek Szegedhez kapcsolódnak. Utóbbiak általános jellemzője, hogy a művész a városkép közismert motívumait (Dóm, Dömötör-torony) és a vidék etnikumának szépművészeti mintáit, népi figuráit variálja szellemesen s változatos ötletekkel bővítve.

Kopasz Márta termékeny életútja, alkotásainak értéke azt példázza, hogy a hagyományok és a helyhezkööttség talaján is lehet a ma emberéhez szóló, provincializmustól mentes, egyetemes igényű művészetet teremteni.

Ecsery Elemér